

חברים יקרים,

נַחְמוּ נַחְמוּ עִמִּי יְאִמֵר אֱלֹהֵיכֶם (ישעיהו פרק מ', פסוק א') כך נפתחת ההפטרה מחר. לכן השבת הזאת נקראת "שבת נחמו".

תשעה באב מאחורינו. ברוך השם. גם חודש יולי החם ביותר בשלושים השנים האחרונות הגיע אל סיומו. אפשר כבר להביט בתקווה גדולה אל עבר העתיד.

באמת???

למה???, הרי, מה באמת השתנה???, אוגוסט חם לא פחות מיולי, וגם השלום והשפיות לא מחכים בתור להתנחל בליבותינו.

אז, על איזו נחמה אנחנו מדברים? על איזו נחמה מדברת "שבת נחמו"?

התשובה היחידה שעולה לי בימים חמים אלו, היא שהנחמה איננה קשורה לריאליה החיצונית. נחמה היא מצב תודעתי, ותודעתי בלבד.

חם בחוץ, חם בכבישים, חם ביפו, חם בגבול, חם בפוליטיקה, חם בתקשורת.

הדם שלנו חם וגועש.

בסתיו אמנם יהיה קריר יותר, אבל הקיץ יחזור שוב בשנה הבאה ושוב נשבור את שיא צריכת החשמל, לכן לכל היותר תהיה הפוגה.

זו הנחמה? הפוגה קלה מהחום המעיק שמוציא את כולנו משיווי המשקל?

אנשים טובים - באמת טובים - ימשיכו לנסות לפתור את הבעיות שבחוץ: מזגנים חסכוניים יותר, מסעות דילוגים בין ירושלים ורמאללה, מכוניות ללא נהג ונטולי אגו אנושי, תכניות לימוד בבתי הספר להנחלת תרבות שיח של כבוד, ועוד. וזה נפלא!!! באמת! ככה הרי נוצרת קדמה. מומחים שונים מנסים כל העת לפתור את בעיות השעה, ועל הדרך ממציאים המצאות מופלאות שמקלים מאוד על חיינו.

בזמן שהאנשים הטובים ימציאו עוד ועוד פתרונות להקל על מצוקות חיינו, אנחנו במקביל נשקיע בכיוון ההפוך: נצלול פנימה, אל עולמנו הפנימי, הגמיש, היצירתי, החכם והמסוגל, ושם נעורר נחמה.

בפרשה השבוע, פרשת ואתחנן, מופיעה המנטרה העברית הקדומה (הפיסוק הוא שלי): **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל: ה' אֱלֹהֵינוּ, ה' אֶחָד.** והפסוק הבא אחריו נושא את שם הקהילה שלנו: **וְאַהֲבַתְּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ.**

אני מבקש להציע ששני הפסוקים העוקבים הללו יכולים להיות הדרך לנחמה עמוקה בחיינו.

פרשנים רבים מיחסים למילה "אלוהים" את הטבע, את החיצוני, בעוד המילה "ה'" מייצגת את החיות הפנימית, המסתורית והאינסופית השוכנת בכל - בכל אטום, בכל מולקולה, בכל יישות, בטבע וביקום כולו. אותה חיות פנימית היא מסתורית רק משום שאין לנו כלים למדוד אותה. כלי מדידה חלים רק על החומרי והגשמי.

בפסוק הראשון מבין השניים, משה מזמין את העם להבין את האחדות הקיימת בין הטבעי-חיצוני-סופי, לבין המהות פנימית והאינסופית. לדעת שאת הקיום הפיזי מקיימת ומהווה מהות מחייה ו"רוחשת". בלעדית אין ליקום קיום. האחדות הזאת - שבין היש הגשמי לבין המהות האינסופית המהווה אותו - איננה עניין של אמונה או של תקווה. היא מושא הספקולציות של כל הפילוסופים הגדולים של כל הזמנים - יהודים, ובעיקר לא יהודים. היא לא ניתנת למדידה מדעית, אבל בהחלט ניתנת להוכחה פילוסופית.

בפסוק השני משה לוקח אותנו שלב אחד הלאה: את המהות הפנימית הזאת - זו שמקיימת את הכל, שמהווה את הכל - אותה אפשר לאהוב! אפשר כמובן גם לאהוב את הטבע - את אלוהים - אבל הטבע הוא לפעמים נעים, ולפעמים לא... לפעמים חם מאוד בטבע שלנו, ואז קצת יותר קשה לאהוב אותו... וגם לא צריך. ההזמנה של משה היא לאהוב את המהות האינסופית שמהווה את הטבע. וזה בהחלט אפשרי! זה אמנם דורש לימוד, עיון, העמקה, ובעיקר אימון ותרגול, אבל זו רמת מודעות אפשרית וזמינה.

החידוש הגדול של תורת ישראל, אותו היא הנחילה הלאה, זה שאפשר לאהוב ו"לעבוד" את המהות הפנימית הקיימת בכל, גם אם לא תמיד אוהבים (בלשון המעטה) את הקליפה הגשמית - ה' אלוהיך - כלומר, המהות הפנימית המהווה את הכל, היא היא אלוהיך, ולא הגשמי והחיצוני.

אבל הנה סוד הנחמה: אהבת המהות - או "ה", בלשון התורה - עשויה להוביל גם לאהבת המציאות, החיים והטבע - או "אלוהים", בלשון הפרשה, גם כשקשה, גם כשחם, ואפילו כשכואב.

בתשעה באב בית המקדש חרב, כי זה טבעו של כל דבר גשמי - הכל בא והולך. זה לא פוטר אותנו מלהתאבל על מה שהיה ואיננו. מנגנוני הרגש האנושיים מחייבים פרידה בריאה ואבל עמוק מהגשמי שליווה אותנו, שהיה חשוב לנו, אשר יום אחד נעלם. אבל כשהאבל ממצה את עצמו, נשאר אהבה גדולה - אהבה למהות המהווה ומקיימת את הכל, שהיא איננה באה ואיננה הולכת ואיננה כלה לעולם.

מזל טוב ליו"ר הקהילה שלנו, דפנה קלמר, על לידת נכדתה אלמה, ואשר לכבודה נרים מחר כוסית ונאכל מכל טוב!
ומזל טוב לברוך ואריאלה פרידברג, שהם מחלוצי ומקימי הקהילה, על יום הנישואין שלהם. גם לכבודם נרים מחר כוסית ונברך אותם במזל טוב!
הרבה כוסיות יין יימזגו מחר בקהילה. כולם מוזמנים, גם אם אף פעם לא הייתם.
ויש גם פרשה מדהימה, פרשת ואתחנן...
... יש גם מזגן... המצאה אנושית מדהימה!

שבת שלום,

אלישע